EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 10 20
COM(2021) 638 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai Direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA)

KOMISIJOS ATASKAITA
EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai
Direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA)

1. ĮVADAS

2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų([1]) (EEĮA direktyva) nustatytos taisyklės dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA) apdorojimo siekiant prisidėti prie tvarios gamybos ir vartojimo pirmiausia užkertant kelią EEĮ atliekoms, taip pat pakartotinai naudojant, perdirbant ir kitaip naudojant tokias atliekas taip, kad sumažėtų šalinamų atliekų, būtų veiksmingiau naudojami ištekliai ir atgaunamos vertingos antrinės žaliavos.

EEĮA direktyva Komisija įgaliota priimti deleguotuosius aktus, kaip nurodyta 20 straipsnyje, siekiant:

- nustatyti pereinamojo laikotarpio patikslinimus, kad būtų išspręsti valstybėms narėms iškilę sunkumai laikantis direktyvoje nustatyto EEĮA surinkimo lygio, kaip numatyta 7 straipsnio 4 dalyje;
- galimai iš dalies pakeisti VII priedą dėl atrankinio apdorojimo reikalavimų, nustatyti kitas apdorojimo technologijas, kaip numatyta 8 straipsnio 4 dalyje;
- nustatyti už ES ribų vykdomo EEĮA apdorojimo lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijus, kaip numatyta 10 straipsnio 3 dalyje;
- pritaikyti IV, VII, VIII ir IX priedus prie mokslo ir technikos pažangos, kaip numatyta direktyvos 19 straipsnyje.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Pagal EEĮA direktyvos 20 straipsnio 2 dalį Komisijai penkerių metų laikotarpiui nuo 2012 m. rugpjūčio 13 d. suteikti įgaliojimai priimti keletą deleguotųjų aktų.

2017 m. balandžio 18 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė ataskaitą[2] dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus pagal EEĮA direktyvą. Pagal 20 straipsnio 2 dalies trečią sakinį įgaliojimų suteikimas buvo savaime pratęstas dar penkerių metų laikotarpiui, kuris baigiasi 2022 m. rugpjūčio 13 d. Kaip reikalaujama pagal 20 straipsnio 2 dalies antrą sakinį, šią ataskaitą Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia siekdama pristatyti savo veiklą, susijusią su naudojimusi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus per šį laikotarpį.

Pagal 20 straipsnio 2 dalį įgaliojimų suteikimas savaime pratęsiamas tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno tokio laikotarpio pabaigos.

[1] *OL L 197, 2012 7 24, p. 38.*
[2] *COM(2017) 0172* final.

3. NAUDOJIMASIS ĮGALIOJIMAIS

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija nepasinaudojo jokiais jai pagal EEĮA direktyvą suteiktais įgaliojimais dėl toliau nurodytų priežasčių.

3.1. Pereinamojo laikotarpio patikslinimai siekiant išspręsti valstybėms narėms iškilusius sunkumus laikantis direktyvos 7 straipsnio 4 dalyje nustatyto surinkimo lygio

Ankstesnėje Komisijos ataskaitoje dėl naudojimosi jai suteiktais įgaliojimais, *inter alia*, pažymėta, kad Čekija, Latvija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija pasinaudojo EEĮA direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatyta nukrypti leidžiančia nuostata ir terminą, iki kurio turi būti pasiektas surinkimo lygis, atidėjo nuo 2019 m. iki jų pačių pasirinktos datos, kuri turi būti ne vėlesnė kaip 2021 m. rugpjūčio 14 d. Bulgarija, Lietuva ir Malta taip pat pasinaudojo šia nukrypti leidžiančia nuostata.

Ankstesnėje ataskaitoje buvo padaryta išvada, kad nėra jokio pagrindimo, t. y. konkrečių aplinkybių, dėl kurių būtų reikėję priimti deleguotąjį aktą su tolesnėmis pereinamojo laikotarpio nuostatomis.

Taip pat, kaip buvo paskelbta, Komisija teikė paramą ir gaires valstybėms narėms, padėdama joms spręsti galimus sunkumus siekiant jų tikslų, pasitelkdama tikslinę reikalavimų laikymosi skatinimo iniciatyvą, paremtą 2016–2017 m. atliktu tyrimu[3]. Visų pirma buvo siekiama apžvelgti nacionalinę praktiką, susijusią su EEĮA apdorojimu, ir įvertinti, kaip valstybės narės įgyvendina ir vykdo EEĮA direktyvą. Buvo nustatyti svarbiausi veiksniai ir kliūtys siekiant tikslų, taip pat geroji patirtis, kad būtų galima mokytis vieniems iš kitų ir toliau plėtoti EEĮA politiką ir praktiką valstybių narių lygmeniu.

Kalbant apie 2019 m. surinkimo tikslus, reikia atsižvelgti į tai, kad pagal EEĮA direktyvos 16 straipsnio 6 dalį valstybės narės tų metų duomenis pateikia per 18 mėnesių nuo ataskaitinių metų pabaigos, t. y. iki 2021 m. birželio mėn. pabaigos. Rengdama šią ataskaitą Komisija iš valstybių narių dar nebuvo gavusi visų oficialiai pateiktų duomenų apie 2019 m. EEĮA surinkimo lygį.

Komisija pažymi, kad ir šiuo ataskaitoje aptariamu laikotarpiu nebuvo jokių konkrečių aplinkybių, dėl kurių būtų reikėję priimti deleguotąjį aktą su pereinamojo laikotarpio patikslinimais, kad būtų išspręsti valstybėms narėms iškilę sunkumai laikantis EEĮA direktyvoje nustatyto surinkimo lygio, visų pirma nuo 2019 m. taikomo surinkimo lygio.

3.2. VII priedo ir 8 straipsnio 4 dalies pakeitimas

VII priede aptariamas EEĮA medžiagų ir komponentų atrankinis apdorojimas.

EEĮA direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje Komisijai suteikiami įgaliojimai keisti VII priedą, siekiant įtraukti kitas apdorojimo technologijas, užtikrinančias bent tokį patį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį.

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija nepadarė išvados, kad reikia imtis kokių nors veiksmų, dėl kurių būtų reikėję iš dalies keisti VII priedą.

[3] *„WEEE compliance promotion exercise“ (liet. EEĮA reikalavimų atitikties skatinimas):* https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/09c7215a-49c5-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en.

Kalbant apie tame priede nagrinėjamą klausimą, Komisija nuo 2018 m. gruodžio mėn. iki 2020 m. lapkričio mėn. atliko „EEĮA apdorojimo kokybės standartų tyrimą“ (angl. *Study on quality standards for the treatment of WEEE*)[4], įskaitant išsamias konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis. Tame tyrime, *inter alia*, siūloma iš dalies pakeisti VII priede pateikto medžiagų, mišinių ir komponentų, kurie turi būti pašalinti iš atskirai surinktų EEĮA, sąrašo įrašus, atsižvelgiant į naujus mokslinius duomenis apie pavojingus EEĮA komponentus, medžiagas ar junginius[5] ir į dabartines apdorojimo technologijas. Tyrimas atliktas atsižvelgiant į daugiau galimo tolesnio EEĮA apdorojimo reikalavimų plėtojimo ir derinimo aplinkybių, taip pat remiantis EEĮA direktyvos 8 straipsnio 5 dalyje nustatytais įgaliojimais. Šiuo metu atliekamas tolesnis susijusio ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio poveikio vertinimas[6] ir juo remiantis gali būti iš dalies keičiamas VII priedo pakeitimą, dėl kurio šiuo metu negalima priimti atskiro sprendimo.

3.3. Už ES ribų vykdomo EEĮA apdorojimo lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijai, kaip numatyta 10 straipsnio 3 dalyje

Pagal EEĮA direktyvos 10 straipsnio 2 dalį iš ES eksportuojamos EEĮA laikomos 11 straipsnyje nustatytų įsipareigojimų ir tikslų įgyvendinimo dalimi, jei, kaip nustatyta atliekų vežimo reglamentuose (EB) Nr. 1013/2006 ir (EB) Nr. 1418/2007, eksportuotojas gali įrodyti, kad atliekos buvo apdorojamos direktyvos reikalavimus atitinkančiomis sąlygomis. 10 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija priimtų deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos 10 straipsnio 2 dalį papildančios išsamios taisyklės, visų pirma dėl lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijų, taikomų už ES ribų vykdomam EEĮA apdorojimui.

Atsižvelgdama į ankstesnėje ataskaitoje aptartus pokyčius, Komisija, atlikdama „EEĮA apdorojimo kokybės standartų tyrimą“[7], atnaujino ankstesnį 2013 m. atliktą tyrimą, kurio tikslas – nustatyti ir palyginti galimas lygiaverčių apdorojimo sąlygų vertinimo ir dokumentavimo galimybes ir pateikti rekomendacijas dėl geriausios (-ių) galimos (-ų) politikos alternatyvos (-ų). Taip pat buvo konsultuojamasi su suinteresuotosiomis šalimis. Be to, Komisija šiuo metu peržiūri Atliekų vežimo reglamentą[8] ir šiomis aplinkybėmis svarstomi kriterijai, susiję su lygiaverčių atliekų apdorojimo už ES ribų sąlygų vertinimu.

Atsižvelgdama, *inter alia*, į šį vykdomą darbą, Komisija nepriėmė deleguotojo akto pagal EEĮA direktyvos 10 straipsnio 3 dalį. Tačiau atsižvelgiant į ES aplinkos, žaliavų ir žiedinės ekonomikos politiką, pirmenybė tebeteikiama susijusiems veiksmams, taip pat jie ir toliau bus vertinami kartu su pasiūlymais, kurie bus pateikti po Atliekų vežimo reglamento peržiūros.

---

[4] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-193365602.

[5] *Tokie moksliniai įrodymai gali apimti per pastaruosius 20 metų pagal cheminių medžiagų teisės aktus padarytas išvadas ir atliktus pokyčius patvariųjų organinių teršalų (POT) ir labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų (SVHC) srityje.*

[6] *Rengdama šią ataskaitą, Komisija rengėsi pradėti tyrimą, kurio tikslas – įvertinti galimą priemonių, skirtų toliau derinti EEĮA apdorojimo reikalavimus, poveikį ir įgyvendinamumą; tikimasi, kad šis tyrimas bus pradėtas iki šios ataskaitos pateikimo Europos Parlamentui ir Tarybai.*

[7] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-193365602.

[8] *2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo, OL L 190, 2006 7 12, p. 1–98.*

3.4. IV, VII, VIII ir IX priedų pritaikymas prie mokslo ir technikos pažangos, 19 straipsnis

IV priede pateikiamas nebaigtinis EEĮ kategorijoms priskiriamų EEĮ sąrašas; VII priede aptariamas EEĮA medžiagų ir komponentų atrankinis apdorojimas; VIII priede nurodyti EEĮA apdorojimo ir saugojimo vietų techniniai reikalavimai, o IX priede pateikiamas EEĮ žymėjimo ženklas.

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija nepriėmė atitinkamų deleguotųjų aktų, kuriais pirmiau minėti priedai būtų pritaikyti prie mokslo ir technikos pažangos.

Kalbant apie VII ir VIII priedus, kaip minėta pirmiau, Komisijos užsakymu atliktame „EEĮA apdorojimo kokybės standartų tyrime“, be kitų pasiūlytų galimybių, nustatyti konkretūs reikalavimai, kuriuos būtų galima įtraukti į šiuos du priedus, siekiant juos pritaikyti prie mokslo ir technikos pažangos. Tai, be kita ko, reikalavimai dėl kelių rūšių EEĮA, kurių pastaraisiais metais atsiranda vis daugiau, pavyzdžiui, fotovoltinių plokščių, oro kondicionavimo įrangos, plokščiųjų ekranų, šaldytuvų, kuriuose naudojamos vakuuminės izoliacinės plokštės, arba EEĮA, kuriose yra ličio akumuliatorių, tačiau kurios neįtrauktos į pirmiau minėtus priedus, nes anksčiau tokių atliekų nebuvo, apdorojimo.

Šiuo metu Komisija, atlikdama pirmiau nurodytą tolesnį vertinimą, toliau vertina šias ir kitas galimybes, svarstydama tolesnį galimą EEĮA apdorojimo standartų rengimą ir derinimą.

4. IŠVADA

Dėl šioje ataskaitoje nurodytų priežasčių per pastaruosius penkerius metus Komisija jai pagal Direktyvą 2012/19/ES suteiktais deleguotaisiais įgaliojimais nepasinaudojo. Tačiau dėl nurodytų priežasčių ji jais gali pasinaudoti ateityje.

Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą susipažinti su šia ataskaita.